

Skatt øst
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

Kompensasjon for merverdiavgift – private krisesenter og lov om kommunale krisesentertilbud

Vi viser til henvendelse fra Skatt øst ved brev av 30. juni 2010 hvor det anmodes om Skattedirektoratets uttalelse vedrørende ovennevnte.

Lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesenter påla med virkning fra 1. januar 2010 alle kommuner å sørge for å ha et krisesentertilbud. Krisesentertilbudet skal kunne benyttes av personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, og som har behov for rådgivning eller et trygt og midlertidig botilbud (§ 2 første ledd). Tilbudet skal ifølge krisesenterloven § 2 annet ledd omfatte følgende ytelser:

- eit krisesenter eller eit tilsvarande gratis, heilårs, heildøgns, trygt og mellombels butilbod, og
- eit gratis dagtilbod, og
- eit heilårs og heildøgns tilbod der personer nemnde i første ledd kan få råd og rettleiing per telefon, og
- oppfølging i reetableringsfasen.

Enkeltpersoner skal videre ifølge lovens § 2 annet ledd kunne henvende seg direkte til krisesentertilbudet uten henvisning eller timeavtale. Kommunen skal sørge for god kvalitet på tilbudet samt kvalifisert personale. Kommunen skal dessuten sørge for et tilbud som er individuelt tilpasset den enkelte bruker av krisesentrene, jf. krisesenterloven § 3.

Kommunen kan drive krisesentertilbudet selv, etablere interkommunalt samarbeid og/eller kjøpe tjenestene av andre, jf. Ot.prp. nr. 96 (2008–2009) s. 33. Når private eller ideelle virksomheter yter tjenester etter krisesenterloven, forutsetter proposisjonen at dette skjer etter avtale med vedkommende kommune.

Kompensasjon for merverdiavgift ytes til private eller ideelle virksomheter som produserer helsetjenester, undervisningstjenester eller sosiale tjenester som kommunen eller fylkeskommunen er pålagt å utføre ved lov, jf. kompensasjonsloven § 2 første ledd bokstav c.

Det fremgår av forarbeidene til kompensasjonsloven at det med lovpålagte oppgaver menes ytelser som den enkelte har et rettskrav på å motta fra kommunen eller fylkeskommunen, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003–2004) s. 54. Slike oppgaver enhver har *rettskrav* på å motta vil stå i motsetning til oppgaver som utføres på frivillig basis. Lovpålagte oppgaver vil også være forskjellig fra oppgaver som kun pålegger kommunen ansvar for å ”sørge for” at en tjeneste finnes i en viss utstrekning. I slike tilfeller er det gjerne ikke konkretisert hvilke ytelser det er snakk om.

I forarbeidene til krisesenterloven (Ot.prp. nr. 96 (2008–2009) side 34) uttales følgende om enkeltindividers rettigheter etter krisesenterloven:

”No er sosialtenestelova i stor grad bygd opp som ei lov der tildeling av tjenester er enkeltvedtak, og der rettane til brukaren skal sikrast gjennom retten til å klage på vedtaket. Krisesentertilbodet skal vere eit lågterskeltilbod der dei som oppsøker tilbodet, treng denne hjelpa med ein gong og bør takast imot – i utgangspunktet utan unødige spørsmål.”

[...]

Departementet vil etter ei samla vurdering halde fast ved forslaget om ei eiga ny lov. Når det gjeld dei rettane kvar enkelt brukar har i forhold til tilbodet, har ein freista å sikra dei gjennom krava til kvalitet og tilsyn som er utforma. Departementet meiner at ei eiga lov om eit krisesentertilbod er den beste løysinga ut frå intensjonane bak lovfestinga.

I denne vurderinga blir det lagt særleg vekt på at lova då kan få ei utforming som blir tilpassa dette tiltaket spesielt, og at det skal vere enkelt og oversiktleg for dei som skal bruke lova i praksis.”

Krisesenterloven begrenser seg altså til å pålegge kommunene plikter med hensyn til å sørge for å ha et krisesentertilbud av et visst omfang, en viss kvalitet og et visst innhold. I tillegg plikter kommunene etter loven å sørge for at krisesentertilbudet ”så langt råd er” tilpasses den enkelte bruker, jf. § 3. Derimot har ikke loven en tilhørende rettighetsbestemmelse, slik som i eksempelvis sosialtjenesteloven § 4-3, jf. § 4-2, og det treffes heller ikke enkeltvedtak etter krisesenterloven som kan forfølges for domstolen, jf. sitatet ovenfor fra proposisjonen. Følgelig kan vi heller ikke se at noen kan ha *rettskrav* på ytelser i medhold av krisesenterloven.

Skattedirektoratet kan etter dette ikke se at private eller ideelle virksomheter som yter krisesentertjenester har rett til kompensasjon for merverdiavgift etter kompensasjonsloven § 2 første ledd bokstav c.

Med hilsen

Steinar Bergh
seniorskattejurist
Rettsavdelingen, avgift

Per Egil Ensrud